

D E C I Z I E

27 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Draguțan Gheorghe, reprezentat de avocatul Cernomoreț Sergiu,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Draguțan Lidia împotriva lui Draguțan Gheorghe cu privire la restituirea contravalorii lucrărilor de reparație în locuință și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 mai 2017, prin care a fost respins apelul declarat de Draguțan Gheorghe și a fost menținută hotărârea Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni) din 21 februarie 2017,

c o n s t a t ă :

La 7 iulie 2016, Draguțan Lidia a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Draguțan Gheorghe cu privire la restituirea contravalorii lucrărilor de reparație în locuință și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii, reclamanta a indicat că a fost în relații de căsătorie cu pârâtul din 17 mai 1986 până la 5 martie 2009.

Comunică că până la desfacerea căsătoriei, la 24 aprilie 2007, Sula Gheorghe a încheiat cu Draguțan Lidia un contract de înstrăinare a casei de locuit situate în comuna Dănceni, raionul Ialoveni, cu nr. cadastral XXXXX, cu condiția întreținerii pe viață.

Menționează că, în legătură cu starea deplorabilă a casei de locuit, în perioada anului 2010, după desfacerea căsătoriei, a efectuat lucrări de reparație și construcție a imobilului dat, și anume: s-a montat soba de metal și coșul de fum din cărămidă în saună, s-au captușit pereții cu lambriu de lemn, scările la saună s-au executat din lemn, pereții la sobă și la cabina de duș s-au finisat cu plăci de faianță, pardoselile s-au finisat cu plăci de gresie, s-a montat cabina de duș, s-a montat un cazan de baie cu gaze de tip „Kaysser”, s-a montat un lavoar de porțelanat cu dulap, s-au schimbat

ușile și fereastra, s-au montat corpurile de iluminat, rețelele electrice, de apeduct și canalizare, s-a efectuat tencuiala pereților fațadei principale; s-a schimbat blocul de ușă de la intrare; s-a montat și s-a cuplat conducta de gaz și contorul de gaz, s-au montat și s-au cuplat rețelele de canalizare și apeduct, s-a executat o fântână din inele de beton armat pentru apometru.

Afirmă că, valoarea lucrărilor de reparație și construcție executate, conform Raportul de constatare tehnico-științifică nr. 240 din 15 aprilie 2016 fiind de 64 946,44 lei.

Mai explică, că prin hotărârea Judecătoriei Ialoveni din 10 iunie 2013, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 9 aprilie 2014, au fost partajate bunurile proprietate în devălmășie a lui Draguțan Gheorghe și Draguțan Lidia - casa de locuit și terenul aferent din comuna Dănceni, raionul Ialoveni, cu nr. cadastral XXXXX, a câte 1/2 cotă parte din imobilul dat, conform constatării specialistului OCT Ialoveni din 2 august 2012.

Relatează că, potrivit Raportului de constatare tehnico-științifică nr. 240 din 15 aprilie 2016, lucrările de reparație și construcție au fost efectuate la partea de imobil atribuită în proprietatea lui Draguțan Gheorghe.

Solicită încasarea de la pârât în beneficiul său a sumei de 64 946,44 lei, dobândite în baza îmbogățirii fără justă cauză și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni) din 21 februarie 2017, a fost admisă acțiunea și s-a încasat de la Draguțan Gheorghe în folosul Lidiei Draguțan cheltuielile suportate pentru îmbunătățirile părții de casă atribuită lui Draguțan Gheorghe conform hotărârii din 10 iunie 2013, situată pe terenul cu nr. cadastral XXXXX, din comuna Dănceni, raionul Ialoveni, în sumă de 64 946,44 lei, cheltuieli de judecată rezultate din plata taxei de stat 1 955,00 lei și de asistență juridică – 2 000 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 11 mai 2017 a fost respins apelul declarat de Draguțan Gheorghe și a fost menținută hotărârea Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni) din 21 februarie 2017.

La data de 26 septembrie 2017 Draguțan Gheorghe, reprezentat de avocatul Cernomoreț Sergiu a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 mai 2017, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu restituirea cauzei la rejudecare.

În motivarea recursului a indicat că nu a fost dovedită prin careva probe veridice perioada în care au fost efectuate lucrările de reparație a casei situată în comuna Dănceni, raionul Ialoveni.

Insistă că prin Raportul de constatare tehnico-științifică a fost apreciată doar valoarea lucrărilor de reparație executate de Draguțan Lidia, însă specialistul nu a stabilit anul realizării acestor lucrări.

De asemenea, a menționat că specialistul care a efectuat Raportul de constatare tehnico-științifică nr. 240 din 15 aprilie 2016, nu a examinat documentația de proiect care stă la baza construcțiilor supuse evaluării, acesta urmând să examineze în special dosarul tehnic cadastral al construcțiilor; specialistul nu s-a expus în raportul său dacă restituirea bunurilor este sau nu posibilă.

Totodată, relatează că din concluziile raportului de constatare tehnico-științifică nu este clar la care perioadă s-a referit specialistul când a determinat prețurile lucrărilor și a materialelor de construcție – anul 2010 sau anul 2016, or prețul lucrărilor și a materialelor de construcție era diferită în aceste perioade, ținând cont și de uzura normală a bunului imobil.

La fel indică faptul că instanțele judecătorești au aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și anume faptul că Draguțan Lidia a efectuat reparația bunurilor imobile aflate în regimul juridic în devălmășie.

Consideră că era necesar acordul celui alt proprietar privind efectuarea lucrărilor de reparație, în situația în care Draguțan Lidia cunoștea că lucrările de reparație se efectuează inclusiv și asupra bunurilor care îi aparțin lui Draguțan Gheorghe.

Invocă de asemenea, că instanța de fond nu s-a expus asupra repunerii în termen a cererii de chemare în judecată depusă de Draguțan Lidia.

Reiterează că Draguțan Lidia a omis termenul de prescripție extinctivă și nu a invocat nici un motiv întemeiat care ar permite repunerea părții în termenul de apărare a drepturilor sale.

Reține că Raportul de constatare tehnico-științifică invocă existența saunei și a peretelui despărțitor în aceasta, deși în planul de amplasament a construcțiilor și amenajărilor din 2 august 2012, cu nr. cadastral 02 este indicată bucătărie de vară cu suprafața la sol de 17,7 m.p. Or, la momentul actual și la momentul depunerii cererii de chemare în judecată, bun imobil de tip sauna nu exista.

În conformitate cu art. 434 CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul denotă că Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei integrale la data de 30 mai 2017, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire nr. 9736-4 (f. d. 118), și a fost recepționată de către reprezentantul lui Draguțan Gheorghe, avocatul Cernomoreț Sergiu la data de 27 iulie 2017.

Astfel, recursul declarat la data de 26 septembrie 2017 împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 mai 2017, se consideră a fi depus în termen.

La data de 27 octombrie 2017, în adresa intimătei Draguțan Lidia a fost expediată copia recursului declarat de către Draguțan Gheorghe, reprezentat de avocatul Cernomoreț Sergiu cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței.

Însă, intimata nu și-a exercitat dreptul procedural și nu a depus referință în termenul prevăzut de lege.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 6 decembrie 2017, recursul declarat de către Draguțan Gheorghe, reprezentat de avocatul Cernomoreț Sergiu, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu motivele recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

consideră necesar de a admite recursul, de modifica decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe prin micșorarea sumei încasate de la Draguțan Gheorghe în beneficiul Lidiei Draguțan cu titlu de cheltuieli suportate pentru îmbunătățirile aduse imobilului din litigiu.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.

După cum denotă actele cauzei, Draguțan Lidia și Draguțan Gheorghe s-au aflat în relații de căsătorie în perioada de la 17 mai 1986 - 5 martie 2009 (f. d. 9).

Ulterior, prin hotărârea Judecătorei Ialoveni din 10 iunie 2013, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 9 aprilie 2014, a fost respinsă acțiunea reconvențională a Lidiei Draguțan împotriva lui Draguțan Gheorghe privind recunoașterea ca proprietar unic a locuinței în urma încheierii contractului cu condiția întreținerii pe viață din 24 iulie 2007, între tatăl Sula Gherghe și fiica Draguțan Lidia și a fost dispusă partajarea casei de locuit și terenului aferent situate în comuna Dănceni, raionul Ialoveni, cu nr. cadastral XXXXX, între foștii soți, atribuind-i în natură lui Draguțan Gheorghe bucătăria 1 cu S - 11,4 m.p., locativă 4 cu S - 10,7 m.p., anexa A1 coridor 5 cu S - 10,6 m.p., scara cu S - 5,7 m.p., bucătărie de vară 1/02 cu S - 15,7 m², șură 2/03 cu S - 5,7 m.p., poartă, gard II cu S - 14,4 m.p., și terenul cu S - 0,0444 ha (f. d. 12 - 23).

Potrivit Raportului de constatare tehnico-științifică nr. 240 din 15 aprilie 2016, valoarea lucrărilor de reparație și construcție a casei de locuit situate în comuna Dănceni, raionul Ialoveni, cu nr. cadastral XXXXX, executate de către Draguțan Lidia, constituie suma de 64 946,44 lei (f.d.24-36).

După cum denotă actele cauzei Draguțan Lidia înaintând cerere de chemare în judecată împotriva lui Draguțan Gheorghe a solicitat încasarea de la pârât în beneficiul său a sumei de 64 946,44 lei, dobândite în baza îmbogățirii fără justă cauză și încasarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei în speță prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii și admiterii integrale a acesteia.

Judecând apelul declarat de către Draguțan Gheorghe, instanța de apel a ajuns la concluzia respingerii apelului și menținerii hotărârii instanței de fond.

Pentru a decide astfel, instanțele de judecată ieirahic inferioare au reținut prevederile art. art. 8, 1389 alin. (1), 1392 alin. (1) Cod civil.

Instanța de apel și instanța de fond au relevat că contravaloarea lucrărilor efectuate de Draguțan Lidia a mărit în mod considerabil patrimoniul pârâtului, în comparație cu situația imobilului la 5 martie 2009, data desfacerii căsătoriei dintre părți.

Astfel, instanța de apel a conchis că a avut loc o creștere a patrimoniului lui Draguțan Gheorghe, prin sporul de valoare adus imobilului proprietate a ultimului, pe seama diminuării patrimoniului reclamantei Draguțan Lidia.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră însă că la soluționarea pricinii, fiind stabilite pe deplin circumstanțele care au importanță pentru judecarea cauzei în fond, concluziile instanțelor de judecată în sensul admiterii pretenției cu privire la încasarea de la

Draguțan Gheorghe în beneficiul Lidiei Draguțan a cheltuielilor suportate pentru îmbunătățirile părții de casă atribuită lui Draguțan Gheorghe în sumă de 64 946,44 lei, sunt incorecte, fapt ce rezultă din interpretarea greșită a prevederilor legale ce guvernează raportul juridic litigios în coroborare cu materialul probator prezentat de părți.

În conformitate cu art. 315 alin.(1) și (2) Cod civil, proprietarul are drept de posesiune, de folosință și de dispoziție asupra bunului. Dreptul de proprietate este perpetuu.

Potrivit art. 316 alin.(1), (2) Cod civil, proprietatea este, în condițiile legii, inviolabilă. Dreptul de proprietate este garantat. Nimeni nu poate fi silit a ceda proprietatea sa, afară numai pentru cauză de utilitate publică pentru o dreaptă și prealabilă despăgubire. Exproprierea se efectuează în condițiile legii.

Din materialele cauzei reiese cu certitudine că bunul imobil situat în comuna Dănceni, raionul Ialoveni, cu nr. cadastral XXXXX în urma partajării bunurilor proprietate comună în devălmășie a lui Draguțan Gheorghe și Draguțan Lidia, prin hotărârea Judecătorei Ialoveni din 10 iunie 2013, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 9 aprilie 2014, a devenit bun proprietate comună pe cote-părți, fiind atribuit fiecărui câte ½ cotă-parte din acesta.

Prin prisma art. 347 alin. (1) Cod civil, fiecare coproprietar are dreptul de a folosi bunul proprietate comună pe cote-părți în măsura care nu schimbă destinația lui și nu aduce atingere drepturilor celorlalți coproprietari.

Conform art. 349 Cod civil, coproprietarii vor împărți beneficiile și vor suporta sarcinile proprietății comune pe cote-părți proporțional cotei lor părți.

Iar, în baza normei prevăzute la art. 350 Cod civil, fiecare coproprietar poate să efectueze acte de conservare a bunurilor proprietate comună pe cote-părți fără acordul celorlalți coproprietari și să le pretindă compensarea cheltuielilor proporțional cotei lor părți.

Astfel, instanța de recurs relevă că fiecare din coproprietarii unei proprietăți comune pe cote-părți are obligația de a participa la acoperirea cheltuielilor pentru întreținerea și păstrarea bunurilor comune. Aceste cheltuieli sunt proporționale cotelor-părți ce aparțin fiecărui coproprietar.

Este important a menționa că din concluziile raportului de constatare tehnico-științifică nr. 240 din 15 aprilie 2016 se denotă că valoarea lucrărilor de reparație și construcție executate de Draguțan Lidia în anul 2010 la imobilul cu nr. cadastral XXXXX din raionul Ialoveni, comuna Dănceni, constituie suma de 64 946,44 lei.

Instanța de recurs conchide că prin prisma normelor de drept enunțate, instanța de apel și instanța de fond au ajuns la o concluzie eronată și neîntemeiată privind faptul că cheltuielile suportate de către Draguțan Lidia pentru reparația bunului imobil din litigiu urmează a fi încasate în mod exclusiv de la Draguțan Gheorghe, or la materialele cauzei nu există nici un act care să confirme că îmbunătățirile aduse au fost executate doar în partea ce aparține lui Draguțan Gheorghe.

Respectiv, lucrările de reparație executate de Draguțan Lidia în anul 2010, după desfacerea căsătoriei cu pârâtul, Draguțan Gheorghe, au adus îmbunătățiri considerabile întregului bun, atât cotei-părți ce aparține reclamantei, cât și cotei părți ce aparține pârâtului.

Reieșind din cele mai sus elucidate reiese că cheltuielile suportate pentru reparația bunului imobil cu nr. cadastral XXXXX din raionul Ialoveni, comuna Dănceni, urmează a fi suportate de către ambii coproprietari, dat fiind faptul că a fost reparată întreaga casă.

Prin urmare, de la Draguțan Gheorghe necesită a fi încasată în beneficiul Lidiei Draguțan $\frac{1}{2}$ din suma cheltuielilor suportate pentru reparație, adică 32 473, 22 lei (64 946,44 lei/ 2).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție respinge argumentul recurentului cu privire la faptul că instanțele ierarhic inferioare nu s-au expus asupra repunerii în termen a cererii de chemare în judecat, or în decizia instanței de apel este expres indicat că litigiul a apărut la 9 aprilie 2014, când prin decizia Curții Supreme de Justiție din 9 aprilie 2014 s-a admis recursul declarat de Draguțan Gheorghe și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Ialoveni din 10 iunie 2013, prin care în proprietatea lui Draguțan Gheorghe a fost atribuit $\frac{1}{2}$ cotă-parte din imobilul situat în comuna Dănceni, raionul Ialoveni.

Iar, prezenta acțiune a fost înaintată la 7 iulie 2016, și prin prisma art. 267 alin. (1) și art. 271 Cod civil, cererea de chemare în judecată a Lidiei Draguțan a fost depusă în termen.

Mai mult ca atât nu pot fi apreciate ca întemeiate obiecțiile recurentului la raportul de constatare tehnico-științifică nr. 240 din 15 aprilie 2016, datorită faptului că raportul dat nu a fost contestat de către părți și nu a fost anulat.

Totodată, instanța de recurs reține prevederile art. 94 alin. (1) Cod civil, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârîtului - proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Astfel, datorită micșorării sumei cheltuielilor suportate pentru reparație încasate de la Draguțan Gheorghe în beneficiul Lidiei Draguțan, urmează a fi micșorată proporțional părții admise din pretenții și suma încasată cu titlu de taxă de stat.

Prin ordinul de încasare a numerarului nr. 71KR-1100 din 17 mai 2016, anexat la materialele cauzei, rezultă că reclamanta a achitat taxa de stat în mărime de 1 955 lei (f. d. 2)

În circumstanțele relevate, urmează a fi micșorată suma încasată de la Draguțan Gheorghe în beneficiul Lidiei Draguțan cu titlu de taxă de stat de la 1 955 lei la 977,50 lei.

Din cele menționate supra și în lumina normelor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Draguțan Gheorghe, reprezentat de avocatul Cernomoreț Sergiu, de a modifica decizia Curții de Apel Bălți din 11 mai 2017 și hotărârea Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni) din 21 februarie 2017 prin micșorarea sumei încasate cu titlu de cheltuieli suportate pentru reparația bunului imobil cu nr. cadastral XXXXX din raionul Ialoveni, comuna Dănceni de la

64 946,44 lei la 32 472, 22 lei și prin micșorarea sumei încasate cu titlu de taxă de stat de la 1 955 lei la 977,50 lei.

În conformitate cu art. 445 lit. e) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Draguțan Gheorghe, reprezentat de avocatul Cernomoreț Sergiu.

Se modifică decizia Curții de Apel Chișinău din 11 mai 2017 și hotărârea Judecătorei Hîncești (sediul Ialoveni) din 21 februarie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Draguțan Lidia împotriva lui Draguțan Gheorghe cu privire la restituirea contravalorii lucrărilor de reparație în locuință și încasarea cheltuielilor de judecată, după cum urmează:

Se micșorează suma încasată de la Draguțan Gheorghe în beneficiul Lidiei Draguțan cu titlu de cheltuieli suportate pentru reparația bunului imobil cu nr. cadastral XXXXX din raionul Ialoveni, comuna Dănceni de la 64 946 (șaizeci și patru mii nouă sute patru zeci și șase),44 lei la 32 472 (trei zeci și două mii patru sute șaptezeci și doi), 22 lei și suma încasată de la Draguțan Gheorghe în beneficiul Lidiei Draguțan cu titlu de cheltuieli de judecată de la 1 955 (o mie nouă sute cincizeci și cinci) lei la 977,50 (nouă sute șaptezeci și șapte) lei.

În rest, decizia Curții de Apel Chișinău din 11 mai 2017 și hotărârea Judecătorei Hîncești (sediul Ialoveni) din 21 februarie 2017 se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Tamara Chișca-Doneva